

Overzicht van bijstellingen op de ramingen van de economische groei in 2014

Actualisering van de uitkomsten van eerder gepubliceerde ramingen is noodzakelijk, omdat na verloop van tijd de kwaliteit van de brondata verbetert, onder meer door een toename van de respons van de berichtgevers (bedrijven) en het beschikbaar komen van nieuw bronmateriaal. In dit overzicht worden de bijstellingen geschetst voor de jaar-op-jaar-ontwikkelingen van de economische groei in 2014.

I Kwartaalramingen economische groei

Economische groei eerste kwartaal 2014

Eerste raming, 15-5-2014: - 0,5 procent

Tweede raming, 25-6-2014: 0,0 procent

Bijstelling bbp-raming: +0,5 procentpunt

Toelichting: De tweede raming van de economische groei in het eerste kwartaal van 2014 kwam uit op 0,0 procent. Ten opzichte van de eerste raming is de bbp-groei bij de tweede raming 0,5 procentpunt opwaarts bijgesteld. De oorzaak van deze bijstelling is tweeledig.

In de eerste plaats is een revisie van de nationale rekeningen uitgevoerd met als basisjaar 2010. Dat betekent dat concepten en definities van het systeem zijn aangepast conform de nieuwe internationale afspraken over het samenstellen van economische cijfers (ESA 2010).

Daarnaast zijn methodologische veranderingen doorgevoerd, heeft er een herijking op de niveaus van bestaande bronstatistieken plaatsgevonden en zijn nieuwe bronnen volledig verwerkt in de nationale rekeningen. Dit heeft gevolgen voor de niveaus en ontwikkeling van de onderliggende variabelen en daarmee voor het bbp. Omdat in deze rapportage uitsluitend bijstellingen worden vermeld die van invloed zijn op de bbp-groei wordt hier als toelichting een voorbeeld gegeven van een aan de revisie gerelateerde bijstelling. Dit voorbeeld heeft betrekking op de aanpassing van concepten en definities van de investeringen. Vanaf 2010 zijn er nieuwe activumtypes bijgekomen zoals research en development (r&d) en wapensystemen. Zo worden uitgaven aan r&d nu als investeringen geboekt in plaats van lopende kosten (intermediair verbruik). Genoemde wijzigingen hebben geleid tot een bijstelling van zowel het niveau als de groei van de investeringen.

Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

- Bij de energiebedrijven zijn als gevolg van de revisie niveau- en structuurwijzigingen doorgevoerd, waardoor de relatieve aandelen (gewichten) van de onderliggende activiteiten zijn veranderd. Hierdoor is de eerder geraamde negatieve impact van de fors lagere aardgasproductie op de bbp-groei aanzienlijk kleiner geworden.
- Inzet van geactualiseerde brondata met een aanzienlijk hogere respons, heeft geleid tot een fors opwaartse aanpassing van de productie van een groot aantal branches in de commerciële dienstverlening.
- De eerder geraamde krimp van de consumptieve bestedingen valt lager uit als gevolg van aan de revisie gerelateerde niveauwijzigingen van de onderliggende goederengroepen, waardoor deze goederengroepen in het totaal minder (energie) dan wel meer (auto's) inwegen. Bovendien zijn de uitgaven aan een aantal diensten hoger dan eerder geraamd.
- Door de herijking op de bronstatistiek en conceptuele wijzigingen, zoals de registratie van handelsstromen die samenhangen met production abroad en veredeling, is het handelssaldo goederen neerwaarts bijgesteld.
- Verwerking van recent verkregen nieuwe brondata heeft ten opzichte van de vorige raming geleid tot een opwaartse bijstelling van de voorraadmutatie.

Derde raming, 26-3-2015: 0,0 procent

Bijstelling bbp-raming: 0,0 procentpunt

Toelichting: De derde raming van de economische groei in het eerste kwartaal van 2014 kwam uit op 0,0 procent. Ten opzichte van de tweede raming is de bbp-groei bij de derde raming ongewijzigd gebleven.

Vierde raming, 24-6-2015: 0,0 procent

Bijstelling bbp-raming: 0,0 procentpunt

Toelichting: De vierde raming van de economische groei in het eerste kwartaal van 2014 kwam uit op 0,0 procent. Ten opzichte van de derde raming is de bbp-groei bij de vierde raming ongewijzigd gebleven.

Vijfde raming, 24-6-2016: 0,6 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,6 procentpunt

Toelichting: Ten opzichte van de vierde raming is de bbp-groei bij de vijfde raming met 0,6 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 0,6 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (definitieve jaarraming, zie paragraaf II)

Economische groei tweede kwartaal 2014

Eerste raming, 14-8-2014: 0,9 procent
Tweede raming, 24-9-2014: 1,1 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,2 procentpunt

Toelichting: De tweede raming van de economische groei in het tweede kwartaal van 2014 kwam uit op 1,1 procent. Ten opzichte van de eerste raming is de bbp-groei bij de tweede raming 0,2 procentpunt opwaarts bijgesteld. Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

- Inzet van brondata die bij de eerste raming niet beschikbaar was of brondata die ten opzichte van de eerste raming is herzien, heeft geleid tot een grotere groei van de toegevoegde waarde van de bouw en de zakelijke dienstverlening.
- Inzet van recent verkregen nieuwe brondata heeft geleid tot een iets hogere groei van de consumptieve bestedingen door huishoudens, in het bijzonder de consumptie van lease auto's, horecadiensten en kleding en schoenen.
- De opwaartse aanpassing van de investeringen is geconcentreerd bij de bouw en de machines.
- Door inzet van geactualiseerde brondata over de buitenlandse handel in goederen valt het handelssaldo goederen lager uit.
- Het handelssaldo diensten valt hoger uit als resultaat van een opwaartse aanpassing van zowel de uitvoer als de invoer van diensten. Deze aanpassing is het gevolg van de verwerking van brondata die bij de eerste raming niet beschikbaar was.
- De neerwaartse aanpassing van de consumptie overheid wordt veroorzaakt door bijgestelde verwachtingscijfers van de zorguitgaven.

Centraal Bureau voor de Statistiek

*Derde raming, 26-3-2015: 1,1 procent
Bijstelling bbp-raming: 0,0 procentpunt*

Toelichting: Ten opzichte van de tweede raming is de bbp-groei bij de derde raming ongewijzigd gebleven.

*Vierde raming, 24-6-2015: 1,2 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,1 procentpunt*

Toelichting: Ten opzichte van de derde raming is de bbp-groei bij de vierde raming met 0,1 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,2 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (voorlopige jaarraming, zie paragraaf II)

*Vijfde raming, 24-6-2016: 1,6 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,4 procentpunt*

Toelichting: Ten opzichte van de vierde raming is de bbp-groei bij de vijfde raming met 0,4 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,6 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (definitieve jaarraming, zie paragraaf II)

Economische groei derde kwartaal 2014

*Eerste raming, 14-11-2014: 1,1 procent
Tweede raming, 24-12-2014: 1,0 procent
Bijstelling bbp-raming: -0,1 procentpunt*

Toelichting: De tweede raming van de economische groei in het derde kwartaal van 2014 kwam uit op 1,0 procent. Ten opzichte van de eerste raming is de bbp-groei bij de tweede raming 0,1 procentpunt neerwaarts bijgesteld. Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

- Inzet van recent verkregen nieuwe brondata heeft geleid tot een iets lagere groei van de consumptieve bestedingen door huishoudens, onder meer de consumptie van telecomdiensten.
- De investeringen in machines en installaties zijn neerwaarts aangepast door het beschikbaar komen van informatie die bij de vorige raming nog niet beschikbaar was.
- Door inzet van geactualiseerde brondata over de buitenlandse handel valt het handelsaldo goederen lager uit en het handelsaldo diensten hoger.

Overzicht van bijstellingen op de ramingen van de economische groei in 2014, 24-6-2016

- Inzet van brondata die bij de eerste raming niet beschikbaar was of brondata die ten opzichte van de eerste raming is herzien, heeft geleid tot een grotere groei van de toegevoegde waarde van de bouw en de informatie en communicatie.. De toegevoegde waarde van financiële instellingen is neerwaarts bijgesteld.

Derde raming, 26-3-2015: 1,0 procent
Bijstelling bbp-raming: 0,0 procentpunt

Toelichting: De derde raming van de economische groei in het derde kwartaal van 2014 kwam uit op 1,0 procent. Ten opzichte van de tweede raming is de bbp-groei bij de derde raming ongewijzigd gebleven.

Vierde raming, 24-6-2015: 1,2 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,2 procentpunt

Toelichting: Ten opzichte van de derde raming is de bbp-groei bij de vierde raming met 0,2 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,2 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (voorlopige jaarraming, zie paragraaf II)

Vijfde raming, 24-6-2016: 1,6 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,4 procentpunt

Toelichting: Ten opzichte van de vierde raming is de bbp-groei bij de vijfde raming met 0,4 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,6 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (definitieve jaarraming, zie paragraaf II)

Economische groei vierde kwartaal 2014

Eerste raming, 13-2-2015: 1,0 procent
Tweede raming, 26-3-2015: 1,4 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,4 procentpunt

Toelichting: De tweede raming van de economische groei in het vierde kwartaal van 2014 kwam uit op 1,4 procent. Ten opzichte van de eerste raming is de bbp-groei bij de tweede raming 0,4 procentpunt opwaarts bijgesteld. Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

Overzicht van bijstellingen op de ramingen van de economische groei in 2014, 24-6-2016

- Inzet van geactualiseerde of recent verkregen nieuwe brondata heeft geleid tot opwaartse bijstellingen van de toegevoegde waarde van de bouwnijverheid, zakelijke dienstverlening en exploitatie woningen en kleinere neerwaartse bijstellingen van de toegevoegde waarde van de groothandel, horeca en het vervoer.
- De gezinsconsumptie is hoger dan eerder geraamd. De grootste opwaartse bijstellingen op de onderliggende goederen en diensten betreffen de telecomdiensten, de autoreparatie en het internationale reisverkeer.
- De opwaartse bijstelling van de investeringen is grotendeels het gevolg van recent verkregen nieuwe productiecijfers van de bouwnijverheid. Ook is voor het eerst informatie beschikbaar over de uitgaven aan wapensystemen, deze blijken hoger dan eerder geraamd.
- Verwerking van recent verkregen nieuwe brondata heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling van zowel het handelssaldo goederen als het handelssaldo diensten.

*Derde raming, 24-6-2015: 1,6 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,2 procentpunt*

Toelichting: Ten opzichte van de tweede raming is de bbp-groei bij de derde raming met 0,2 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,6 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (voorlopige jaarraming, zie paragraaf II)

*Vierde raming, 24-6-2016: 1,9 procent
Bijstelling bbp-raming: +0,3 procentpunt*

Toelichting: Ten opzichte van de derde raming is de bbp-groei bij de vierde raming met 0,3 procentpunt opwaarts bijgesteld naar 1,9 procent. Deze bijstelling is het gevolg van de jaarlijkse ijking van de kwartaalgegevens aan de jaarcijfers van de nationale rekeningen (definitieve jaarraming, zie paragraaf II)

II Jaarramingen van de economische groei

Economische groei 2014

Eerste raming, 13-2-2015: 0,8 procent

Tweede raming, 26-3-2015: 0,9 procent

Bijstelling bbp-raming: +0,1 procentpunt

Toelichting: Bij de publicatie van de tweede raming van het vierde kwartaal wordt de tweede jaarraming gemaakt op basis van de kwartaalramingen. Deze tweede raming van de economische groei voor 2014 komt uit op 0,9 procent. Ten opzichte van de eerste raming is de bbp-groei met 0,1 procentpunt opwaarts bijgesteld.

Derde raming, 24-6-2015: 1,0 procent

Bijstelling bbp-raming: +0,1 procentpunt

Toelichting: Op basis van additionele (jaar)gegevens komt de economische groei volgens de *voorlopige jaarraming* van de nationale rekeningen 0,1 procentpunt hoger uit dan de vorige raming over 2014, die nog was gebaseerd op de kwartaalramingen. Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

- Verwerking van recent verkregen nieuwe of geactualiseerde brondata heeft geleid tot een opwaartse bijstelling van de productie van de handel, de zorg en het onderwijs.
- De opwaartse bijstelling van de overheidsconsumptie betreft voornamelijk de consumptie in natura, als gevolg van de hogere raming van de zorg.

Vierde raming, 24-6-2016: 1,4 procent

Bijstelling bbp-raming: +0,4 procentpunt

Toelichting: De economische groei volgens de *definitieve jaarraming* van de nationale rekeningen komt 0,4 procentpunt hoger uit dan de vorige raming over 2014. Deze definitieve jaarraming is een jaar eerder beschikbaar dan eerdere definitieve jaarramingen. Dit is gerealiseerd doordat een aantal belangrijke bronnen voor de nationale rekeningen, waaronder de productiestatistieken, een versnelling in hun productieproces hebben doorgevoerd. Daarnaast is het proces van het samenstellen van de nationale rekeningen verder geoptimaliseerd.

Een overzicht van de belangrijkste bijstellingen:

- Bij deze definitieve jaarraming kan voor het eerst informatie ingezet worden uit productiestatistieken, deze statistieken zijn bij eerdere ramingen nog niet beschikbaar. In deze statistieken worden volledige kostenstructuren van branches in kaart gebracht. Daarmee kan voor het eerst de relatie gelegd worden tussen de productie en de daarmee samenhangende kosten (het verbruik). In eerdere ramingen wordt in het algemeen uitgegaan van een vaste relatie tussen productie en kosten, gebaseerd op informatie uit eerdere jaren.
De inzet van productiestatistieken heeft geresulteerd in nieuwe ramingen waarbij de toegevoegde waarde van de bouwnijverheid, de groothandel, de zakelijke dienstverlening, de delfstoffenwinning en energiebedrijven opwaarts is bijgesteld en waarbij de toegevoegde waarde van de IT-dienstverlening neerwaarts is bijgesteld.
- De productiestatistieken verschaffen uitgebreide informatie over voorraden, terwijl bij eerdere ramingen hierover slechts zeer summere informatie beschikbaar is. Dit heeft geleid tot een (positieve) bijstelling van de voorraden.
- Informatie uit de productiestatistiek van de detailhandel heeft geleid tot een verbeterde raming van het groeicijfer van de gezinsconsumptie. Dit groeicijfer is opwaarts bijgesteld.
- Voor het eerst is informatie beschikbaar uit de investeringsstatistiek. De investeringen zijn lager dan eerder geraamd, vooral de investeringen in bedrijfsgebouwen, computers, overdrachtskosten op grond en R&D.
- Door een update van de basisgegevens van de statistiek internationale handel valt het handelssaldo goederen en diensten hoger uit.